

Rozalia Sitkowska¹

**WIELOWYMIAROWA OCENA POTENCJAŁU
ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
NA TLE WYBRANYCH REGIONÓW²**
(z wykorzystaniem metodologii European Regional
Innovation Scoreboard)

Wstęp

Przestrzenne zróżnicowanie innowacyjności regionów powoduje, że podejmowane są liczne próby oceny zdolności innowacyjnych i potencjałów rozwojowych regionów³. Do potrzeb syntetycznej oceny w warunkach wielowymiarowej analizy wykorzystywane są modele zagregowanych wskaźników budowanych przy wykorzystaniu narzędzi taksonomicznych. W obu ocenach (innowacyjności i potencjału

¹ Mgr inż. Rozalia Sitkowska, asystent, Instytut Technologii Eksploatacji – PIB w Radomiu.

² Pracę wykonano w ITeE-PIB Radom w ramach realizacji Programu Strategicznego POIG 2007-2013 pt.: „Innowacyjne systemy wspomagania technicznego zrównoważonego rozwoju gospodarki”.

³ Analiza porównawcza innowacyjności regionów w Polsce w oparciu o metodologię European Innovation Scoreboard. Program Wieloletni PW-004 (Ekspertyza przygotowana dla Ministerstwa Gospodarki przez R. Sitkowską i J. Bućko); ITeE-PIB Radom 2008; <http://www.mg.gov.pl/Gospodarka/Innowacyjnosc/Polityka+innowacyjnosci/Analiza+porownacza+innowacyjnosci+regionow+w+Polsce+w+oparciu+o+metodologie+European+Innovation+Sco.htm> (13.03.2009); J. Bućko, R. Sitkowska, *Analiza porównawcza innowacyjności polskich regionów w 2006 r. (według metodologii EIS)*. Problemy Eksploatacji 2008, nr 3, s. 113-121; *European Regional Innovation Scoreboard (RIS2006)*, http://www.trendchart.org/scoreboards/scoreboard2006/pdf/eis_2006_regional_innovation_scoreboard.pdf (08.04.2008); *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie* (Projekt z 09.09.2009 r.); Markowska M., *Zróżnicowanie poziomu innowacyjności w regionach Polski*; http://www.miastawinternecie.pl/fileadmin/files/mwi/NEWS/Szkolenia/Zr_nicowanie_poziomu_innowacyjno-ci_w_regionach_Polski.pdf (październik 2009).

społeczno-gospodarczego regionów) wykorzystano oprogramowanie, w arkuszu kalkulacyjnym Excel, opracowane przez J. Bućko⁴.

1. Wspólna metodologia, z wykorzystaniem *European Regional Innovation Scoreboard*

W przeprowadzonej analizie potencjału rozwoju społeczno-gospodarczego regionu (SGR) świętokrzyskiego, podobnie jak w ocenie wielowymiarowej innowacyjności regionów⁵ wykorzystano rozszerzoną⁶ metodologię *European Regional Innovation Scoreboard*, w której przyjęto osiem grup wskaźników (łącznie 45 wskaźników). Aplikacyjne grupy wskaźników obejmowały: zasoby ludzkie; działalność B+R; działalność innowacyjną przemysłu i usług; finansowanie innowacji; patentowanie i ICT; wyposażenie techniczne/nowoczesność; infrastrukturę wspierającą działalność innowacyjną; infrastrukturę gospodarczą. Badaniami objęto lata 2006-2007.

Do potrzeb wyznaczenia syntetycznej oceny potencjału rozwoju SGR, tzw. RNSEI (*Regional National Summary Economy Index*) wykorzystano zalecany, w ocenie innowacyjności regionów w układzie krajowym, wskaźnik zwany *Regional National Summary Innovation Index (RNSII)*, którego formuła jest następująca⁷:

$$RNSII_{jkt} = \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m x_{ijkt}^n ; \text{ gdzie } x_{ijkt}^n = \frac{\sqrt[p]{\left(\frac{X_{ijkt}}{X_{ikt}}\right)} - \sqrt[p]{\text{Min}_{\forall k, \forall t} \left(\frac{X_{ijkt}}{X_{ikt}}\right)}}{\sqrt[p]{\text{Max}_{\forall k, \forall t} \left(\frac{X_{ijkt}}{X_{ikt}}\right)} - \sqrt[p]{\text{Min}_{\forall k, \forall t} \left(\frac{X_{ijkt}}{X_{ikt}}\right)}}$$

gdzie:

X_{ijkt} – wartość wskaźnika i dla j regionu w kraju k w czasie t ,

m – liczba wskaźników dla których są dostępne informacje,

X_{ikt} – średnia wartość wskaźnika i w kraju k w czasie t ,

p – stopień pierwiastka korygującego wskaźnik i (w obu analizach przyjęto wartości 2 oraz 4).

⁴ J. Bućko, *Modele zagregowanych wskaźników innowacyjności*. Prace ITeE-PIB w Radomiu w ramach działalności statutowej w 2009 r. (materiał niepublikowany).

⁵ *Analiza porównawcza innowacyjności regionów w Polsce...*, op. cit.

⁶ Rozszerzenie polegało na zastosowaniu 45 wskaźników zgrupowanych w ośmiu modułach ocenowych, podczas gdy w metodologii europejskiej zastosowano siedem wskaźników.

⁷ J. Bućko, R. Sitkowska *Analiza porównawcza...*, op. cit., s. 113-121; *European Regional Innovation Scoreboard (RIS2006)...*, op. cit.

Dla większości wskaźników, w celu skorygowania problemów wartości odstających⁸, zastosowano wartość $p=2$, a w przypadku kształcenia ustawicznego i patentów zarejestrowanych w EPO wykorzystano podwójne pierwiastkowanie ($p=4$).

Wartości jakie przyjmuje wskaźnik statystyczny RNSII należą do przedziału liczbowego $\langle 0,1 \rangle$ oraz zgodnie z przyjętym założeniem Europejskiej Tablicy Wyników Innowacyjności użyte do jego konstrukcji wskaźniki mają charakter stymulant. W związku z takim założeniem – bliższa jedności wartość wskaźnika oznacza wyższą innowacyjność regionalną (lub wyższą syntetyczną ocenę potencjału rozwoju SGR).

Dodatkowo w ocenie porównawczej poziomu innowacyjności regionów, wykorzystano czteropoziomą klasyfikację bazującą na metodzie oceny miernika rozwoju⁹. Po przyjęciu następujących założeń:

- miernik rozwoju d_j odpowiada poziomowi wskaźnika innowacyjności regionu $RNSII_{jkt}$,
- \bar{d} , s – odpowiednio oznaczają: średnią arytmetyczną i odchylenie standardowe badanego wskaźnika,
- zastosowany repertuar ocen innowacyjności można zapisać w sposób następujący: region mocny (I), gdy $d_j > \bar{d} + s$; średniomocny (II), gdy $\bar{d} < d_j \leq \bar{d} + s$; średniosłaby (III), gdy $\bar{d} - s < d_j \leq \bar{d}$; słaby (białe plamy – IV), gdy $d_j \leq \bar{d} - s$.

2. Wyniki oceny innowacyjności regionu świętokrzyskiego

Województwo świętokrzyskie znalazło się wśród województw sklasyfikowanych na średniosłabym (III) poziomie innowacyjności (podkarpackie, podlaskie, łódzkie, zachodnio-pomorskie, warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie, opolskie). Najbardziej niekorzystna ocena dotyczyła *Zasobów ludzkich*, a w nich można było wskazać tylko dwie średniomocne lokaty (5-8 *miejsce*) w następujących wskaźnikach¹⁰:

⁸ M. Markowska, *Zróżnicowanie poziomu innowacyjności w regionach Polski*; http://www.miastawinternece.pl/fileadmin/files/mwi/NEWS/Szkolenia/Zr_nicowanie_poziomu_innowacyjno-ci_w_regionach_Polski.pdf (październik 2009); Sitkowska R., *Ocena innowacyjności subsektorów ICT w Polsce*. Problemy Eksploatacji 2009, nr 2, s. 213-221.

⁹ R. Sitkowska, *Ocena innowacyjności...*, *op. cit.*, s. 213-221; E. Stańczyk, *Innowacyjność w województwach*. Wiadomości Statystyczne 2008, nr 10, s. 53-69.

¹⁰ *Analiza porównawcza innowacyjności regionów w Polsce...*, *op. cit.*; R. Sitkowska, *Ocena społecznej gospodarki rynkowej regionów (w kontekście wielokryterialnej oceny innowacyjności polskich województw)*. Materiały Konferencji naukowej pt. „Perspektywy społecznej gospodarki rynkowej w warunkach globalizacji”, Warszawska Szkoła Zarządzania Szkoła Wyższa, Warszawa, 26.11.2009 r.

- Poziom wykształcenia młodych (udział młodych w wieku 19-24 z średnim i wyższym wykształceniem w % populacji w młodych) (6 miejsce),
- Studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności (7 miejsce).

Jednocześnie należy wymienić cztery słabe strony (13-16 miejsce) *Zasobów ludzkich*¹¹:

- Zatrudnienie w usługach wysokointensywnych¹² (w % ogółu pracujących), (16 miejsce),
- Badacze sfery B+R (w % ludności aktywnej) (16 miejsce),
- Udział zatrudnionych w sektorze usług wysokiego poziomu wiedzy NACE¹³, w % pracujących (16 miejsce),
- Zatrudnienie w średnio-wysokiej i wysokiej technice przetwórstwa przemysłowego, w % ogółu pracujących (15 miejsce).

Gruntowna analiza porównawcza innowacyjności regionu świętokrzyskiego na tle pozostałych województw została przedstawiona w [1] i [11].

W tabeli 1 zaprezentowano syntetyczne i cząstkowe wskaźniki agregatowe (lokaty i poziomy innowacyjności) dla regionu świętokrzyskiego w porównaniu z krajowym liderem innowacyjności (województwem mazowieckim).

Przedstawione wyniki syntetycznej oceny innowacyjności województwa świętokrzyskiego sygnalizują potrzebę wsparcia rozwoju aż sześciu dziedzin w tym regionie (*Zasoby ludzkie, Patentowanie i ICT, Infrastrukturę wsparcia, Nowoczesność, Działalność B+R, Infrastrukturę gospodarczą*).

Mimo tak wielu obszarów, które stanowić powinny obszary specjalnej troski w regionie, istnieją „czarne konie” ciągnące województwo świętokrzyskie ku liderowi. Mocny poziom innowacyjności (lokaty 1-4) województwo świętokrzyskie uzyskało w przypadku dziewięciu spośród 45 badanych wskaźników¹⁴. Do nich należą:

- udział przedsiębiorstw usługowych, które wprowadziły innowacje, w % (1 miejsce wśród wszystkich województw);
- udział inwestycji na maszyny i urządzenia techniczne w nakładach na działalność innowacyjną, w % (1);
- udział środków budżetowych w finansowaniu innowacji przemysłu, w % (1);
- udział maszyn w nakładach inwestycyjnych województwa, w % (2);
- drogi publiczne na 100 km² (3)¹⁵,
- nakłady na B+R finansowane przez biznes, w % PKB (4);
- innowacje wprowadzone w MSP w przetwórstwie przemysłowym, w % ogółu MSP (4);
- liczba wynalazków na 100 badaczy (4);

¹¹ *Ibidem*.

¹² NACE Rév. 1.1 (Nomenclature des Activités de Communauté Européenne), odpowiednik PKD2004 64, 72, 73.

¹³ PKD2004 61, 62, 65-67, 70, 74, 80, 85, 92.

¹⁴ *Analiza porównawcza innowacyjności regionów w Polsce...*, *op. cit.*

¹⁵ Wskaźnik nie określa jakości tych dróg, tylko nasycenie.

- komputery do sterowania i regulacji procesami, w szt. na miliard wartości brutto środków trwałych (4).

Tabela 1. Rankingi województwa świętokrzyskiego w porównaniu z liderem (województwem mazowieckim), według wskaźników syntetycznych i cząstkowych (2006 r.).

Moduły oceny	Województwo				Wartości \bar{d}/s
	(1) mazowieckie		(12) świętokrzyskie		
	lokata	poziom	lokata	poziom	
Syntetyczny wskaźnik innowacyjności regionalnej (RNSII 45)	1	0,70	12	0,37	0,446/0,121
<i>Moduł I – Zasoby ludzkie</i>	1	0,91	14	0,21	0,439/0,211
<i>Moduł II – Działalność B+R</i>	2	0,86	10	0,28	0,387/0,225
<i>Moduł III – Działalność innowacyjna</i>	1	0,66	6	0,60	0,505/0,137
<i>Moduł IV – Patentowanie i technologie informacyjno-telekomunikacyjne (ICT)</i>	1	0,83	13	0,30	0,437/0,153
<i>Moduł V – Finansowanie</i>	1	0,86	7	0,44	0,423/0,172
<i>Moduł VI – Nowoczesność</i>	13	0,33	12	0,35	0,435/0,146
<i>Moduł VII – Infrastruktura wsparcia</i>	1	0,70	13	0,37	0,479/0,136
<i>Moduł VIII – Infrastruktura gospodarcza</i>	13	0,18	9	0,28	0,341/0,223

Legenda:

I	II	III	IV
---	----	-----	----

Źródło: opracowanie własne¹⁶.

W rozwoju regionalnym ocena innowacyjności stanowi ważny element polityki lokalnej, jednak zasadniczo podstawę weryfikacji strategii rozwojowej stanowić powinna diagnoza społeczno-gospodarcza. Zaś przedmiotem planowanej polityki regionalnej jest między innymi „wykorzystanie lokalnych przewag i potencjałów rozwojowych (potencjału wiedzy, umiejętności, specjalizacji oraz powiązań między poszczególnymi podmiotami/czynnikami rozwoju i wzrostu)”, a zatem „określanie potrzeb rozwojowych i analizowanie czynników rozwoju dla każdego regionu”¹⁷.

3. Wyniki oceny potencjału rozwoju społeczno-gospodarczego regionów (SGR)

W monitoringu celów szczegółowych krajowej polityki regionalnej w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020*¹⁸ uwzględnia się dwadzieścia trzy wskaźniki o różnej wadze, znaczeniu i charakterze (stymulant i barier rozwoju), które dotyczyły: *Wspomagania wzrostu konkurencyjności regionów, Budowy spójności terytorialnej i przeciwdziałania procesom marginalizacji na obszarach problemowych, Usprawnianiu procesów planowania i realizacji polityk publicznych.*

¹⁶ Analiza porównawcza innowacyjności regionów w Polsce..., op. cit.

¹⁷ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie (Projekt z 09.09.2009 r.).

¹⁸ Ibidem.

W doborze wskaźników oceny potencjału rozwoju społeczno-gospodarczego regionów autorka przyjęła założenia wieloaspektowego zarysu programowego społecznej gospodarki rynkowej W. Bojarskiego¹⁹. Do opracowania wskaźników, o charakterze stymulant, wykorzystano „charakterystyczne zasady i zadania, wzajemnie wyważone i zharmonizowane”, ujęte w cztery moduły, w tym:

- Moduł I – *Polityka gospodarcza województw*, w którym zaproponowano 6 wskaźników,
- Moduł II – *Praca i opodatkowanie*, do którego dostosowano 7 wskaźników,
- Moduł III – *Polityka rodzinna i społeczna*, w którym zaadoptowano 8 wskaźników,
- Moduł IV – *Pobudzanie aktywności*, w którym uwzględniono 5 wskaźników.

W przeprowadzonej ocenie SGR, według syntetycznego wskaźnika (*RNSEI* 26), województwo świętokrzyskie uzyskało czternaste miejsce, przed województwem podkarpackim i lubelskim; ze względu na niską ocenę trzech modułów: *Polityka gospodarcza* (13 miejsce), *Praca i opodatkowanie* (14 miejsce) i *Pobudzanie aktywności* (14 miejsce) (por. tabela 2).

Przeprowadzona ocena SGR badanego regionu pokazuje przewagę słabych i średniosłabych ocen (16 wskaźników) nad mocnymi i średniomocnymi lokatami regionu świętokrzyskiego (10 wskaźników). Jedynie ocena *Polityki rodzinnej i społecznej* umiejscowiła świętokrzyskie na szóstym miejscu, które wyróżniało się wysoką pozycją w: poradach lekarskich udzielonych na 1 mieszkańca oraz w miejscach w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Jednym z ważniejszych problemów województwa świętokrzyskiego jest niska wartość PKB na 1 mieszkańca, a w ślad za tym niskie nakłady na ochronę środowiska i niski poziom wydatków na cele publiczne.

Mimo niskiego dochodu do dyspozycji na 1 osobę w gospodarstwie domowym odnotowano dość wysoką pozycję świętokrzyskiego, jeśli chodzi o poziom wykształcenia młodych, na co może mieć pewna stabilizacja – relatywnie wysokiego wskaźnika zatrudnienia. W ocenie modułu *Pobudzanie aktywności* największym problemem regionu świętokrzyskiego wydaje się niski wskaźnik jednostek działalności B+R w przeliczeniu na milion ludności, a zatem również niskie nakłady B+R na 1 mieszkańca.

Niskie lokaty regionu świętokrzyskiego w ocenie SGR skłaniają do poszukiwań branżowych – miejsc – potencjałów rozwojowych o najwyższej intensywności inwestowania²⁰ (rysunek 1).

¹⁹ W. Bojarski, *Gospodarka i państwo bardziej dla społeczeństwa* [w:] *Perspektywy społecznej gospodarki rynkowej w Polsce*. Materiały i Studia Warszawskiej Szkoły Zarządzania Szkoły Wyższej. Warszawa 2009, s. 21-84.

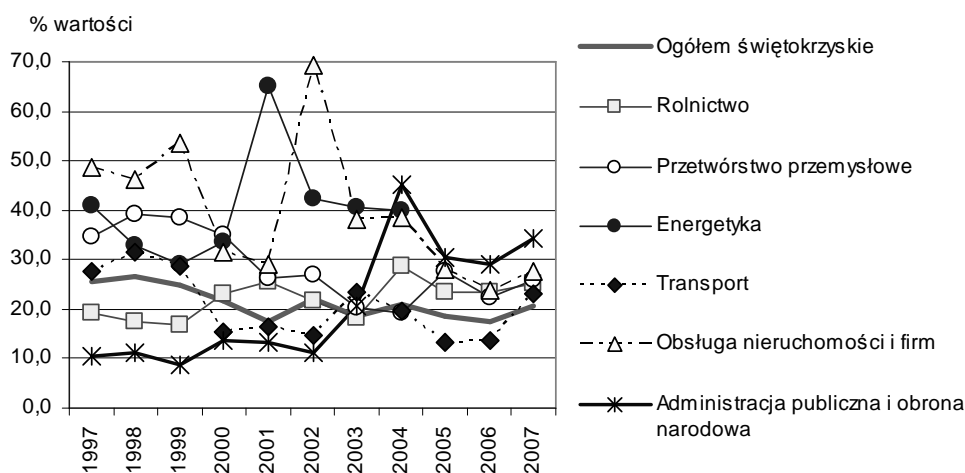
²⁰ Intensywność inwestowania rozumiana jako relacja procentowa nakładów inwestycyjnych do wartości dodanej brutto analizowanego obszaru.

Tabela 2. Ranking wybranych województw w Polsce według wskaźników potencjału SGR (2007 r.).

Wskaźniki	Województwo						
	(1) pomorskie	(2) zachodniopomorskie	(3) mazowieckie	(...)	(14) świętokrzyskie	(15) podkarpackie	(16) lubelskie
(RNSEI 26)	Uzyskane lokaty						
	1	2	3		14	15	16
<i>Moduł I – Polityka gospodarcza</i>	9	4	10		13	12	16
Wartość PKB na 1 mieszkańca, jako % średnia UE-27	5	6	1		13	15	16
Lasy publiczne, w %	7	2	15		11	9	14
Nakłady służące ochronie środowiska, w % nakładów gospodarki regionu	14	2	16		11	4	10
Nakłady służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca, w zł	11	3	7		14	10	16
Linie kolejowe na 100 km kwadratowych	6	11	14		9	12	15
Drogi publiczne na 100 km kwadratowych	12	14	8		3	9	11
<i>Moduł II – Praca i opodatkowanie</i>	2	5	1		14	16	9
1.4. Uczestnictwo w nauczaniu ciągłym (w % populacji w wieku 25-64 lat)	8	3	1		10	16	15
1.5. Poziom wykształcenia młodych (udział młodych w wieku 19-24 z średnim i wyższym wykształceniem w % populacji w młodych)	9	8	1		6	15	7
Dochód do dyspozycji na 1 osobę gospodarstw domowych, w zł	2	8	1		15	16	14
Wskaźnik zatrudnienia, w % pracujących	10	16	1		5	7	2
Wydatki budżetowe wszystkich szczebli samorządowych, w zł na 1 mieszkańca	2	5	1		16	15	14
Wartość dodana brutto instytucji rządowych i samorządowych na 1 pracującego, w zł	7	1	6		14	12	10
Zakres ingerencji władz regionu w gospodarkę, wydatki budżetowe w % PKB	9	7	16		6	4	3
<i>Moduł III – Polityka rodzinna i społeczna</i>	4	5	16		6	10	15
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych na 1000 ludności	2	10	3		5	15	14
Porady lekarskie udzielone na 1 mieszkańca	6	10	10		3	15	5
Ludność korzystająca z instalacji kanalizacji, w % ludności	1	3	11		13	12	8
Ludność miejska korzystająca z oczyszczalni ścieków, w % ludności	1	15	15		9	13	4
Ludność wiejska korzystająca z oczyszczalni ścieków, w % ludności	1	2	14		13	3	15
Księgozbiór bibliotek na 1 mieszkańca	16	2	14		12	1	15
Zasoby biblioteczne na 1 statystycznego czytelnika	13	4	12		6	5	15
Liczba miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	11	4	12		2	10	13
<i>Moduł IV – Pobudzanie aktywności</i>	3	5	1		14	10	11
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2	5	1		15	12	11
Liczba ośrodków KSU na milion ludności	4	2	14		7	9	12
Izby spółdzielcze na 1000 ludności	7	8	3		12	6	10
Liczba szkół wyższych na milion mieszkańców	4	3	1		5	14	12
Liczba jednostek w działalności B+R na milion ludności	8	16	1		14	7	10

Źródło: opracowanie własne²¹.

²¹ R. Sitkowska, *Ocena społecznej gospodarki...*, op. cit.

Rysunek 1. Intensywność inwestowania województwa świętokrzyskiego w latach 1997-2007, według sekcji PKD 2004.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych HERMIN (BDR-GUS).

Źródła przewagi w regionie świętokrzyskim, uwzględniając intensywność inwestowania ponad przeciętną w badanym regionie, w latach 2005-2007, tkwią w: energetyce, administracji publicznej, obsłudze nieruchomości i firm, przetwórstwie przemysłowym, rolnictwie, a w 2007 r. również w transporcie. Natomiast pod względem poniesionych nakładów inwestycyjnych pierwsze miejsce posiadało przetwórstwo przemysłowe (28,2%), drugie – obsługa nieruchomości i firm razem z nauką (13,7%), trzecie – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne (11,7%), czwarte – handel i naprawy (11,5%), piąte – rolnictwo (7,8%).

Intensywność inwestowania w 2007 r. w województwie świętokrzyskim była przeciętnie niższa niż w Polsce o ponad 20%, przy czym w podregionie sandomiersko-jędrzejowskim o 30%. W poszukiwaniu potencjałów rozwojowych przedsiębiorstw analizowano w powiatach stopień zaangażowania inwestycyjnego w relacji do posiadanego majątku trwałego (brutto). W tabeli 3 wskazano „czarne konie” potencjału rozwojowego województwa świętokrzyskiego, które charakteryzują się wyższym niż przeciętnie w kraju stopniem zaangażowania inwestycyjnego.

W analizowanych latach 2004-2008, z wyjątkiem 2006 roku, przybywały nowe powiaty świętokrzyskiego o wyższym niż przeciętnie w kraju zaangażowaniu inwestycyjnym, a trwały charakter ponadprzeciętnego zaangażowania inwestycyjnego wystąpił w powiatach: ostrowieckim, starachowickim, jędrzejowskim i włoszczowskim.

Tabela 3. Stopień zaangażowania inwestycyjnego w przedsiębiorstwach świętokrzyskich w latach 2004-2008, w podregionach i powiatach.

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
Polska	7,5	7,8	8,9	10,4	10,9
Świętokrzyskie	5,7	6,8	7,1	9,8	14,1
Podregion – kielecki	6,5	7,2	8,3	11,9	15,6
powiat kielecki	7,3	8,2	6,4	13,0	10,2
powiat konecki	8,6	12,4	14,1	9,4	8,3
powiat ostrowiecki	12,5	11,7	11,3	19,4	46,9
powiat skarżyski	5,1	5,3	6,8	12,2	9,4
powiat starachowicki	10,2	7,9	9,6	17,4	14,2
powiat m. Kielce	5,0	5,7	7,3	9,1	11,8
Podregion – sandomiersko-jędrzejowski, w tym:	4,6	6,3	5,3	6,8	11,7
powiat buski	7,5	6,9	8,3	8,3	8,0
powiat jędrzejowski	7,2	8,3	9,8	15,5	29,3
powiat kazimierski	2,5	2,6	4,5	6,0	6,2
powiat opatowski	3,4	2,6	2,7	3,2	19,2
powiat pińczowski	2,7	8,6	8,6	7,4	14,7
powiat sandomierski	9,2	15,4	7,4	7,0	4,5
powiat staszowski	2,4	2,0	2,3	2,8	8,7
powiat włoszczowski	6,5	13,8	10,7	23,5	12,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDR-GUS.

Podsumowanie

Dokonana próba oceny potencjału rozwoju społeczno-gospodarczego regionów, ujmująca cztery moduły problemowe (*polityka gospodarcza województw; praca i opodatkowanie; polityka rodzinna i społeczna oraz pobudzanie aktywności*), przy wykorzystaniu wielowymiarowej metody taksonomicznej *European Regional Innovation Scoreboard*, uplasowała województwo świętokrzyskie na czternastym miejscu. W zaproponowanym zestawie 26 wskaźników, pozwalającym na wskazanie mocnych i słabych stron potencjału SGR, województwo świętokrzyskie nie uzyskało przeważającego (60%) udziału mocnych lokat, a tylko niespełna 35%. W ocenie potencjału rozwoju SGR województwa świętokrzyskiego wskazano miejsca potencjalnych obszarów (3 mocne lokaty, 7 średniomocnych lokat), które wzmocnione mogą służyć do budowy przewagi regionu. Wyszczególniono ponadto istotne problemy regionu (7 średniosłabych i 9 niskich lokat), wymagające szczególnego wsparcia ze strony władz lokalnych, które dotyczyły przede wszystkim: *Polityki gospodarczej* (13 miejsce), *Pracy i opodatkowania* (14 miejsce) i *Pobudzania aktywności* (14 miejsce).

W poszukiwaniu źródeł przewag zasygnalizowano wewnątrz regionalne zróżnicowanie zaangażowania inwestycyjnego, z którego wynika, że trwale wyższa

intensywność występuje tylko w czterech powiatach (*ostrowieckim, starachowickim, jędrzejowskim i włoszczowskim*) spośród czternastu województwa świętokrzyskiego. Analiza branżowa wskazuje na ponadprzeciętną w regionie świętokrzyskim intensywność inwestowania w energetyce, administracji publicznej, obsłudze nieruchomości i przetwórstwie przemysłowym.

Otwarty charakter zastosowanej metody (możliwość rozbudowy zestawu wskaźników) pozwala na uzupełnianie wieloaspektowego charakteru oceny potencjału rozwoju SGR o nowe obszary jak: transfer wiedzy i technologii czy zastosowanie nowoczesnych narzędzi dyfuzji wiedzy i informacji, a więc kształtowania się gospodarki wiedzy, które wymagają podjęcia uzupełniających badań.

Bibliografia:

1. *Analiza porównawcza innowacyjności regionów w Polsce w oparciu o metodologię European Innovation Scoreboard*. Program Wieloletni PW-004 (Ekspertyza przygotowana dla Ministerstwa Gospodarki przez R. Sitkowską i J. Bućko); ITeE-PIB Radom 2008; <http://www.mg.gov.pl/Gospodarka/Innowacyjnosc/Polityka+innowacyjnosc/Analiza+porownacza+innowacyjnosc+regionow+w+Polsce+w+oparciu+o+metodologie+European+Innovation+Scoreboard> (13.03.2009).
2. Bućko J., Sitkowska R., *Analiza porównawcza innowacyjności polskich regionów w 2006 r. (według metodologii EIS)*. Problemy Eksploatacji 2008, nr 3.
3. Bućko J., *Modele zagregowanych wskaźników innowacyjności*. Prace ITeE-PIB w Radomiu w ramach działalności statutowej w 2009 r. (materiał niepublikowany).
4. Bojarski W., *Gospodarka i państwo bardziej dla społeczeństwa [w:] Perspektywy społecznej gospodarki rynkowej w Polsce*. Materiały i Studia Warszawskiej Szkoły Zarządzania Szkoły Wyższej. Warszawa 2009.
5. *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2008 r.* GUS Warszawa 2010 r.; http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_pg_dzialalnosc_przed_niefinans_r2008.pdf (2010-03-03).
6. *European Regional Innovation Scoreboard (RIS2006)* http://www.trendchart.org/scoreboards/scoreboard2006/pdf/eis_2006_regional_innovation_scoreboard.pdf (08.04.2008).
7. *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie* (Projekt z 09.09.2009 r.).
8. Markowska M., *Zróżnicowanie poziomu innowacyjności w regionach Polski; http://www.miastawinternece.pl/fileadmin/files/mwi/NEWS/Szkolenia/Zrnicowanie_poziomu_innowacyjno-ci_w_regionach_Polski.pdf* (październik 2009).
9. *Rozwój regionalny w Polsce*. Raport 2009 (pod kierunkiem Piotra Żubera). Wydawnictwo Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Warszawa, maj 2009 r.
10. Sitkowska R., *Ocena innowacyjności subsektorów ICT w Polsce*. Problemy Eksploatacji 2009, nr 2.
11. Sitkowska R., *Ocena społecznej gospodarki rynkowej regionów (w kontekście wielokryterialnej oceny innowacyjności polskich województw)*. Materiały Konferencji naukowej pt. „Perspektywy społecznej gospodarki rynkowej w warunkach globalizacji”, Warszawska Szkoła Zarządzania Szkoła Wyższa, Warszawa, 26.11.2009 r.
12. Stańczyk E., *Innowacyjność w województwach*. Wiadomości Statystyczne 2008, nr 10.

Abstrakt

W artykule opisano wyniki wielowymiarowej analizy porównawczej potencjału społeczno-gospodarczego regionu świętokrzyskiego z rezultatami najmocniejszych i najsłabszych regionów. Przedstawiono wyniki analizy mocnych i słabych stron regionu według zaproponowanego zestawu 26 wskaźników zgrupowanych w następujących modułach: polityka gospodarcza województw, praca i opodatkowanie, polityka rodzinna i społeczna, pobudzanie aktywności, z wykorzystaniem metodologii European Regional Innovation Scoreboard. Podstawę sporządzenia rozszerzonej analizy była baza dostępnych krajowych i europejskich informacji statystycznych.

Multidimensional evaluation of development of social and economic potential in the Świętokrzyskie Province against selected regions

The article presents the results of multidimensional comparative analysis of the development of social and economic potential in the Świętokrzyskie Province indicating its strongest and weakest regions. The analysis concerning the strongest and weakest characteristics of the region was carried out according to a set of 26 indicators grouped in the following modules: province economic policy, work and taxes, family and social policy as well as activity stimulation. The methodology of the European Regional Innovation Scoreboard was used. The access to the national and European statistical data constituted the basis for the extended analysis.

Engineer Rozalia Sitkowska, junior lecturer, Institute for Sustainable Technologies - National Research Institute (ITeE-PIB) in Radom.